การยอมรับเทคโนโลยีการผลิตไฟฟ้าด้วยพลังงานนิวเคลียร์ในประเทศไทย ของประชาชน อ.ปะทิว จ.ชุมพร

นางสาวชนินทิตา วัชรมูล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิเทศศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชานิเทศศาสตรพัฒนาการ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2541

ISBN 974-331-661-2

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I18932563

PUBLIC ACCEPTANCE IN USING NUCLEAR ENERGY FOR ELECTRICITY GENERATION IN THAILAND: A CASE STUDY OF PEOPLE IN PATHIEW DISTRICT, CHUMPORN PROVINCE

Miss Chanintita Watcharamul

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Development Communication
Department of Public Relations
Graduate School
Chulalongkorn University
Academic Year 1998

ISBN 974-331-661-2

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การยอมรับเทคโนโลยีการผลิตไฟฟ้าด้วยพลังงานนิวเคลียร์ในประเทศไทยของประชาชน อ.ปะทิว จ.ชุมพร
โดย	นางสาวชนินทิตา วัชรมูล
ภาควิชา	การประชาสัมพันธ์
อาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์ ดร. ปาริชาต สถาปิตานนท์ สโรบล

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ศุภวัฒน์ ชุติวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ธนวดี บุญลือ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(อาจารย์ ดร. ปาริชาต สถาปิตานนท์ สโรบล)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร. วิเชียร เกตุสิงห์)

ชนินทิตา วัชรมูล : การยอมรับเทคโนโลยีการผลิตไฟฟ้าด้วยพลังงานนิวเคลียร์ในประเทศไทยของประชาชน อ.ปะทิว จ.ชุมพร (PUBLIC ACCEPTANCE IN USING NUCLEAR ENERGY FOR ELECTRICITY GENERATION IN THAILAND: A CASE STUDY OF PEOPLE IN PATHIEW DISTRICT, CHUMPORN PROVINCE) อาจารย์ที่ปรึกษา: อ. ดร. ปาริชาต สถาปิตานนท์ สโรบล; 163 หน้า. ISBN 974-331-661-2.

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับพลังงานนิวเคลียร์และ/หรือโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ของประชาชนใน อ.ปะทิว จ.ชุมพร (2) ระดับความรู้เกี่ยวกับพลังงานนิวเคลียร์และ/หรือโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ (3) ทัศนคติที่มีต่อโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ (4) การยอมรับการก่อสร้างโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ในประเทศไทย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ ประชาชนทั่วไปที่อาศัยอยู่ใน อ.ปะทิว จ.ชุมพร จำนวนทั้งสิ้น 397 คน ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม และวิเคราะห์ผลโดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยโดยใช้ t-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One Way ANOVA) ส่วนในการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มผู้นำชุมชน จำนวน 16 คน ใช้วิธีการสัมภาษณ์เจาะลึกในการเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ผลด้วยการจัดหมวดหมู่และประเภทของข้อมูล

ผลการวิจัยพบว่า

1) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับพลังงานนิวเคลียร์และ/หรือโรงไฟฟ้านิวเคลียร์อยู่ในระดับค่อนข้างน้อย โดยรับรู้ข่าวสารจากโทรทัศน์มากที่สุด
2) กลุ่มตัวอย่างมีความรู้เกี่ยวกับพลังงานนิวเคลียร์และ/หรือโรงไฟฟ้านิวเคลียร์อยู่ในระดับปานกลาง
3) กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติต่อโรงไฟฟ้านิวเคลียร์เป็นลบค่อนข้างมาก
4) กลุ่มตัวอย่างมีการยอมรับการก่อสร้างโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ในประเทศไทยในระดับปานกลาง แต่ยอมรับการก่อสร้างโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ใน จ.ชุมพร และ อ.ปะทิวอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย
5) กลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างกันในเรื่องเพศ อาชีพและภูมิลำเนามีทัศนคติต่อโรงไฟฟ้านิวเคลียร์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยเพศชายมีทัศนคติในเชิงบวกมากกว่าเพศหญิง บุคคลที่มีอาชีพต่างกันมีทัศนคติแตกต่างกัน และบุคคลที่มีภูมิลำเนาอยู่ใน อ.ปะทิว มีทัศนคติในเชิงลบมากกว่าบุคคลที่มีภูมิลำเนาอยู่นอก อ.ปะทิว
6) ระดับความรู้ของประชาชนมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับทัศนคติต่อโรงไฟฟ้านิวเคลียร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
7) ระดับการยอมรับโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ไม่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ข่าวสารและความรู้ อย่างไรก็ตาม ระดับการยอมรับโรงไฟฟ้านิวเคลียร์มีความสัมพันธ์กับทัศนคติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ภาควิชา การประชาสัมพันธ์ **ลายมือชื่อนิสิต** .....
สาขาวิชา นิเทศศาสตรพัฒนาการ **ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา** .....
ปีการศึกษา 2541 **ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม** .....

4085226728 : MAJOR DEVELOPMENT COMMUNICATION
KEY WORD: PERCEPTION/ KNOWLEDGE/ ATTITUDE/ PUBLIC ACCEPTANCE
CHANINTITA WATCHARAMUL: PUBLIC ACCEPTANCE IN USING NUCLEAR ENERGY FOR ELECTRICITY GENERATION IN THAILAND: A CASE STUDY OF PEOPLE IN PATHIEW DISTRICT, CHUMPORN PROVINCE. THESIS ADVISOR: PARICHART STHAPITANONDA, Ph.D. 163 pp. ISBN 974-331-661-2.

The purpose of this research is to study (1) perceptions of the people in Pathiew District on nuclear energy and/or nuclear power plant, (2) their knowledge on nuclear energy and/or nuclear power plant, (3) their attitude towards nuclear power plant, and (4) the public acceptance in using nuclear power plant in Thailand.

The research comprises of quantitative and qualitative data from survey (397 samples) and depth interview (16 samples of local leaders). The survey data is analyzed by using SPSS for Windows (Version 7.52), where Pearson's Product Moment Correlation Coefficient, t-test and One Way Analysis of Variance are used to investigate correlation and differences between variables. Analytic Induction is used to analyze views of the local leaders about a nuclear power plant in Thailand.

The results of this research are as follows:-

1) Most people do not perceive much about the news on nuclear energy and/or nuclear power plant. Television is the most powerful media for them.
2) Most people know about nuclear energy and/or nuclear power plant at the moderate level.
3) Most people have negative attitude towards nuclear power plant.
4) Public acceptance in using nuclear power plant in Thailand is at moderate level while public acceptance in using this type of technology in Chumporn Province and Pathiew District is at lower level.
5) People of different sex, occupation and domicile have different attitude towards nuclear power plant.
6) Knowledge of the people on nuclear energy and/or nuclear power plant is positively correlated with their attitude towards nuclear power plant.
7) Public acceptance for a nuclear power plant in Thailand is not positively correlated with people's perception and knowledge but it is positively correlated with their attitude.

ภาควิชา การประชาสัมพันธ์ ลายมือชื่อนิสิต .....

สาขาวิชา นิเทศศาสตรพัฒนาการ ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....

ปีการศึกษา 2541 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลือและการสนับสนุนจากบุคคลหลายท่าน ขอขอบพระคุณอาจารย์ ดร.ปาริชาต สถาปิตานนท์ อาจารย์ที่ปรึกษาที่ได้ให้ความรู้และคำแนะนำต่างๆที่เป็นประโยชน์ด้วยความเอาใจใส่อย่างสม่ำเสมอตลอดช่วงเวลาที่ผู้วิจัยทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ท่านรองศาสตราจารย์ ดร. ธนวดี บุญลือ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และ อาจารย์ ดร. วิเชียร เกตุสิงห์ กรรมการ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ตรวจสอบ และปรับปรุงแก้ไขวิทยานิพนธ์ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณท่านที่กรุณาให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างดีในระหว่างการเก็บรวบรวมข้อมูลในพื้นที่ ได้แก่ คุณอุดม รัตนยันต์ อดีตหัวหน้ากองการพิมพ์ ฝ่ายประชาสัมพันธ์ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) คุณเอกวิทย์ มีเพียร และ คุณนักรบ ณ ถลาง ปลัดอำเภอปะทิว และอาจารย์สมเกียรติ สุวรรณสิทธิ์ หัวหน้างานแผนงานโรงเรียนปะทิววิทยา

นอกจากนี้ ขอขอบพระคุณ คุณสุพิณ ปัญญามาก ผู้ช่วยผู้ว่าการ กฟผ. และคุณเอกชัย โปร่งปัญญาสกุล นักวิทยาศาสตร์ระดับ 9 ฝ่ายวิศวกรรมเครื่องกล ที่ได้ให้คำแนะนำ ปรึกษา ตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้นและเพิ่มเติมเนื้อหาของวิทยานิพนธ์ คุณวิโรจน์ ธีระแนว วิศวกรระดับ 10 ฝ่ายประชาสัมพันธ์ สำหรับความอนุเคราะห์เอกสารและข้อมูลเบื้องต้นต่างๆ คุณกันยา สุนทรารักษ์ หัวหน้าแผนกวิเทศสัมพันธ์ ผู้บังคับบัญชา ที่ให้ความกรุณาสนับสนุนให้ผู้วิจัยสามารถศึกษาต่อได้อย่างราบรื่น คุณสมใจ บุญเพ็ง ที่สละเวลาช่วยเหลือในด้านการจัดพิมพ์เนื้อหาบางส่วน และคุณปรียดา ศิริขันธ์ ที่ให้ความช่วยเหลือในด้านต่างๆ เป็นอย่างดี

ขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภัทรสินี ภัทรโกศล ร.ต.อ.กาญจนา โลห์ประเสริฐ และคุณบุญอยู่ ขอพรประเสริฐ สำหรับคำแนะนำต่างๆ ในการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูล ขอบคุณ คุณเสาวลักษณ์ จันกรีนภาวงศ์ คุณศิราณี ศิริทิพย์สกุล และคุณเกยูร ชิวหากาญจน์ เพื่อนสนิทที่ช่วยเหลือในการเก็บข้อมูลในพื้นที่และร่วมรับรู้ในเรื่องต่างๆ

และที่สำคัญ ขอขอบคุณ คุณพ่อ-คุณแม่และพี่ชาย ที่ได้ช่วยสนับสนุนในทุกๆ ด้าน รวมทั้งให้กำลังใจ รับฟังปัญหา และให้คำปรึกษาในเรื่องต่างๆ ซึ่งถือเป็นแรงผลักดันให้ผู้วิจัยสำเร็จการศึกษาตามที่ตั้งใจไว้

ชนินทิตา วัชรมูล

พฤษภาคม 2542

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย ..... ง

บทคัดย่อภาษาอังกฤษ ..... จ

กิตติกรรมประกาศ ..... ฉ

สารบัญ ..... ช

สารบัญตาราง ..... ซ

บทที่

1. บทนำ 1

ที่มาและความสำคัญของปัญหา 1

วัตถุประสงค์ 7

สมมติฐาน 7

ขอบเขตการวิจัย 7

นิยามศัพท์ 8

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ 9

2. แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 10

ส่วนที่ 1 ภาพรวมเกี่ยวกับเรื่องโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ 11

- โรงไฟฟ้านิวเคลียร์ 11
- สถานการณ์โรงไฟฟ้านิวเคลียร์และการดำเนินการประชาสัมพันธ์โรงไฟฟ้านิวเคลียร์ในประเทศไทย 13

- แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เรื่อง โรงไฟฟ้านิวเคลียร์ 17

ส่วนที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยต่าง ๆที่เกี่ยวข้องกับการยอมรับเทคโนโลยีของประชาชน 21

- แนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์ผู้รับสาร 21
- แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง การรับรู้ ความรู้ และทัศนคติ 23
- งานวิจัยและการศึกษาสำรวจแนวโน้มการยอมรับโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ของประชาชนในประเทศไทยและต่างประเทศ 34

สรุป 42

3. ระเบียบวิธีวิจัย 43

การวิจัยเชิงปริมาณ 43

- ประชากรที่ใช้ในการวิจัย 43
- กลุ่มตัวอย่าง 43
- ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย 45
- เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ 46
- เกณฑ์ในการให้คะแนน 46
- การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ 49
- การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม 50
- การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติ 50

การวิจัยเชิงคุณภาพ 51

- วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างเพื่อตอบแบบสัมภาษณ์ 51
- เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ 51
- ประเด็นคำถาม 51
- การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ 51
- การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีเชิงคุณภาพ 51

4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล 52

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ 52

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ 81

5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ 92

สรุปผลการวิจัย 93

การอภิปรายผล 99

ข้อเสนอแนะ 113

รายการอ้างอิง 116

ภาคผนวก 122

ภาคผนวก ก 123

ภาคผนวก ข 134

ภาคผนวก ค 141

ภาคผนวก ง 152

ประวัติผู้วิจัย 163

สารบัญตาราง

ตารางที่ หน้า

1. จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ 53

2. จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ 54

3. จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการศึกษา 55

4. จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพ 56

5. จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายได้ 57

6. จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามภูมิลำเนา 58

7. ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับพลังงานนิวเคลียร์
และ/หรือโรงไฟฟ้านิวเคลียร์จากแหล่งข่าวสารทั่วไป..... 59

8. ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับพลังงานนิวเคลียร์
และ/หรือโรงไฟฟ้านิวเคลียร์จากแหล่งข่าวสารประเภทบุคคล..... 60

9. ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการรับรู้ข่าวสารด้านบวกและด้านลบ
เกี่ยวกับพลังงานนิวเคลียร์และ/หรือโรงไฟฟ้านิวเคลียร์..... 61

10. จำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่สามารถตอบคำถามได้ถูกต้อง
ในส่วนที่วัดความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับพลังงานนิวเคลียร์และ/หรือโรงไฟฟ้านิวเคลียร์..... 63

11. จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างแบ่งตามระดับความรู้ทั่วไป
เกี่ยวกับพลังงานนิวเคลียร์และ/หรือโรงไฟฟ้านิวเคลียร์..... 64

12. ค่าเฉลี่ยของทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ 65

13. จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างแบ่งตามระดับทัศนคติเกี่ยวกับโรงไฟฟ้านิวเคลียร์..... 66

14. ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างในการยอมรับการก่อสร้างโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ 60

สารบัญตาราง (ต่อ)

15. แสดงจำนวนของกลุ่มตัวอย่างในด้านระดับความคิดเห็น
ต่อการมีโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ในประเทศไทย/ จ.ชุมพร/ อ.ปะทิว..... 69
16. ผลการทดสอบความแตกต่างของทัศนคติที่มีต่อโรงไฟฟ้านิวเคลียร์
ระหว่างกลุ่มที่มีเพศต่างกัน..... 73
17. ผลการทดสอบความแตกต่างของทัศนคติที่มีต่อโรงไฟฟ้านิวเคลียร์
ระหว่างกลุ่มที่มีอายุต่างกัน..... 74
18. ผลการทดสอบความแตกต่างของทัศนคติที่มีต่อโรงไฟฟ้านิวเคลียร์
ระหว่างกลุ่มที่มีการศึกษาต่างกัน..... 75
19. ผลการทดสอบความแตกต่างของทัศนคติที่มีต่อโรงไฟฟ้านิวเคลียร์
ระหว่างกลุ่มที่มีอาชีพต่างกัน..... 76
20. ผลการทดสอบความแตกต่างของทัศนคติที่มีต่อโรงไฟฟ้านิวเคลียร์
ระหว่างกลุ่มที่มีรายได้ต่างกัน..... 77
21. ผลการทดสอบความแตกต่างของทัศนคติที่มีต่อโรงไฟฟ้านิวเคลียร์
ระหว่างกลุ่มที่มีภูมิลำเนาต่างกัน..... 78
22. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างระดับความรู้เกี่ยวกับพลังงานนิวเคลียร์
และ/หรือโรงไฟฟ้านิวเคลียร์กับทัศนคติของประชาชนต่อโรงไฟฟ้านิวเคลียร์..... 79
23. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างการยอมรับหรือปฏิเสธโรงไฟฟ้านิวเคลียร์
กับการรับรู้ข่าวสาร ระดับความรู้ และทัศนคติของประชาชนต่อโรงไฟฟ้านิวเคลียร์..... 80
24. แสดงลักษณะข่าวสารเกี่ยวกับพลังงานนิวเคลียร์/ รังสี ระเบิดนิวเคลียร์
และโรงไฟฟ้านิวเคลียร์ที่ผู้นำชุมชนได้รับรู้..... 82